

Marcin Kibitlewski

07 marzec 2025 r.

Bielsko-Biała

Email: kibitlewski@crg.pl

Warsztaty dotyczące finansowania projektów przyrodniczych z funduszy UE

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasady konstruowania projektów z zakresu ochrony przyrody

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Ogólne zasady przygotowania projektu

- wniosek wypełnij starannie
- pisz jasno i konkretnie
- wniosek to dla oceniającego jedyne źródło informacji o projekcie, napisz go tak, aby oceniający nie musiał się domyślać, co planujesz
- unikaj ogólnikowych stwierdzeń i nic niewnoszących dodatkowych informacji oraz - o ile nie jest to konieczne - powielania tych samych informacji w różnych częściach wniosku
- unikaj skrótów, żargonu oraz języka specjalistycznego czy terminologii technicznej, które nie będą zrozumiałe dla każdego odbiorcy lub uczestnika projektu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

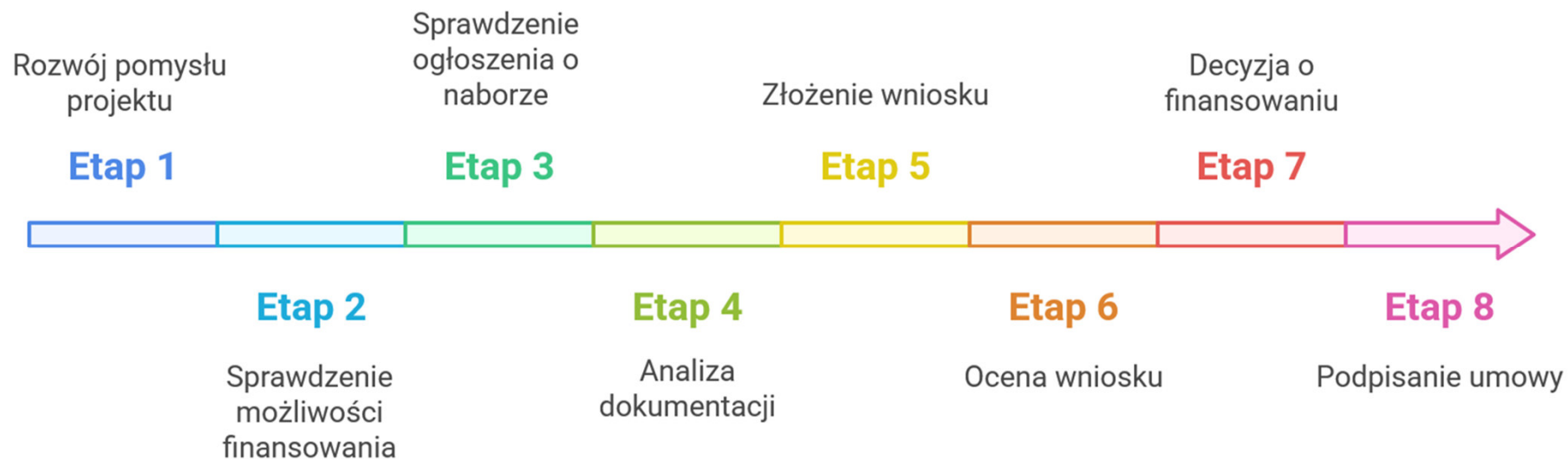
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Etapy przygotowania wniosku o dofinansowanie:

Kwalifikowalność wydatków:

Wydatek jest kwalifikowalny jeśli spełnia **łącznie** następujące warunki:

- jest zgodny z przepisami prawa
- jest zgodny z umową o dofinansowanie projektu i Wytycznymi oraz innymi procedurami, do stosowania których beneficjent zobowiązał się w umowie o dofinansowanie projektu
- został faktycznie poniesiony w okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie projektu
- **jest niezbędny** do realizacji celów projektu i został poniesiony w związku z realizacją projektu
- został dokonany w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów
- został należycie udokumentowany zgodnie z wymogami określonymi w Wytycznych
- został rozliczony we wniosku beneficjenta o płatność

Wskaźniki produktu i rezultatu

- **wskaźniki produktu** to bezpośrednie, materialne efekty realizacji projektu mierzone konkretnymi wielkościami. Wskaźniki produktu są związane **wyłącznie z okresem realizacji projektu**, mogą więc być podawane wyłącznie za lata, w których projekt jest realizowany – muszą być zatem zgodne z terminami realizacji projektu
- **wskaźniki rezultatu** to efekty projektu, które pojawiają się w wyniku zrealizowania zakresu rzeczowego inwestycji. Wskaźniki te mogą być przedstawione za okres nie wcześniejszy niż wskaźniki produktu, bowiem zawsze są ich wynikiem. Wskaźniki rezultatu powinny być osiągnięte na moment zakończenia realizacji projektu lub **najpóźniej w okresie 12 miesięcy** od zakończenia realizacji projektu

Analiza występowania pomocy publicznej / pomocy de minimis w projekcie

Korzyści rynkowe

Korzyści oferowane przedsiębiorstwom na warunkach korzystniejszych niż rynkowe.

Selektywność

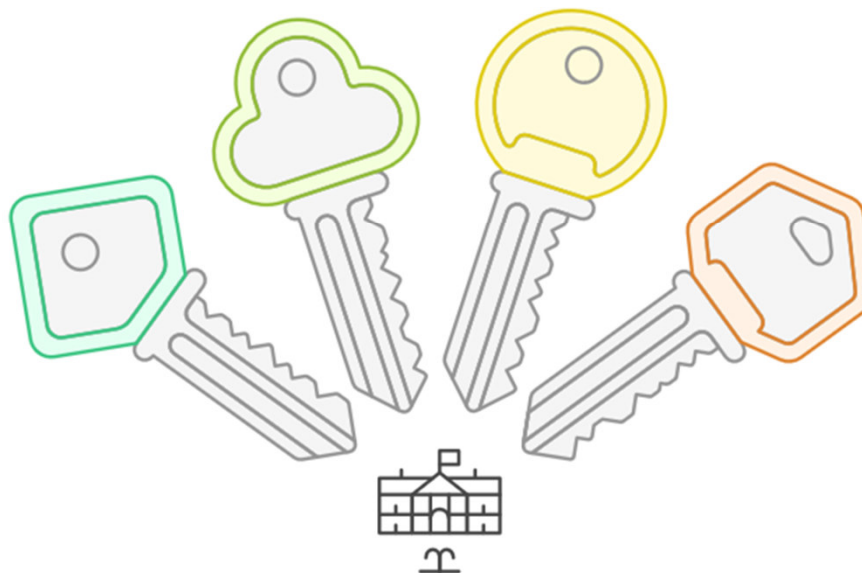
Preferencyjne wsparcie dla określonych przedsiębiorstw lub sektorów.

Finansowanie państwowe

Środki finansowe pochodzące z budżetu państwowego lub źródeł publicznych.

Zakłócenie konkurencji

Potencjalny wpływ na uczciwą konkurencję i wymianę handlową.

Pomoc publiczna

Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita Polska

Dofinansowane przez Unię Europejską

Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych

Uprozczone metody rozliczania wydatków (1)

- **stawka ryczałtowa** – stanowi określony procent jednej lub kilku kategorii kosztów, przez co następuje uzależnienie wysokości kosztów liczonych stawką ryczałtową od wartości innych wydatków projektu. Zazwyczaj są stosowane do **wyznaczania wysokości kosztów pośrednich** w projekcie
- **stawka jednostkowa** – to kwota wypłacana Beneficjentowi za wykonanie zdefiniowanych wcześniej w projekcie konkretnych produktów lub rezultatów. Rozliczenie następuje poprzez **przemnożenie liczby faktycznie zrealizowanych produktów lub rezultatów przez przyjętą stawkę**. Stawki jednostkowe najczęściej znajdują zastosowanie w projektach **szkoleniowych**, gdzie mogą dotyczyć np. przeszkolenia jednej osoby z obsługi programu komputerowego lub zrealizowania kursu języka angielskiego dla osoby niepracującej

Uprozczone metody rozliczania wydatków (2)

- **kwota ryczałtowa** – jest to określona w umowie o dofinansowanie kwota za wykonanie konkretnego zadania w projekcie. Ustalana jest najczęściej w oparciu o przygotowany przez Wnioskodawcę projekt szczegółowego **budżetu projektu**, który następnie jest uzgadniany/zatwierdzany na etapie oceny projektu. Kwota ryczałtowa obejmuje wszystkie wydatki niezbędne do realizacji objętego nią zadania, które mieszczą się w katalogu kosztów kwalifikowalnych i zostały wykazane w zatwierdzonym w budżecie projektu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Koszty pośrednie (1)

- koszty pośrednie to koszty niezbędne do realizacji projektu, których **nie można** bezpośrednio przypisać do głównego celu projektu
- koszty pośrednie traktowane są jak wydatki faktycznie poniesione. Nie ma obowiązku gromadzenia faktur i innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej na potwierdzenie poniesienia wydatku w ramach projektu
- rozliczenie kosztów pośrednich następuje według określonej stawki ryczałtowej w oparciu o przedstawiane do rozliczenia kwalifikowalne koszty będące podstawą rozliczenia stawek (na wysokość wydatków rozliczanych stawką ryczałtową mają wpływ również wszelkiego rodzaju pomniejszenia, np. korekty finansowe)
- jeśli całkowita wartość projektu **nie przekracza 200 000 EUR**, uwzględnienie kosztów pośrednich w budżecie **jest obligatoryjne**

Koszty pośrednie (2)

Kosztami pośrednimi są m.in.:

- koszty koordynatora projektu oraz innego personelu zaangażowanego w zarządzanie, rozliczanie, monitorowanie projektu lub prowadzenie innych działań administracyjnych w projekcie, w szczególności koszty wynagrodzenia tych osób, ich delegacji służbowych i szkoleń
- koszty zarządu (wynagrodzenia osób uprawnionych do reprezentowania jednostki, których zakresy czynności nie są przypisane wyłącznie do projektu, np. kierownika jednostki)
- koszty personelu obsługowego (obsługa kadrowa, finansowa, administracyjna, sekretariat, kancelaria, obsługa prawna, w tym dotycząca zamówień) na potrzeby funkcjonowania jednostki
- koszty obsługi księgowej, utrzymania powierzchni biurowych (czynsz, najem, opłaty administracyjne)

Koszty pośrednie (3)

- wydatki związane z otwarciem lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku płatniczym lub odrębnego rachunku płatniczego
- opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków, opłaty za wywóz odpadów komunalnych, koszty usług pocztowych, telefonicznych, internetowych, kurierskich
- koszty materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych
- koszty ochrony
- koszty sprzątania pomieszczeń, w tym środków czystości, dezynsekcji, dezynfekcji, deratyzacji tych pomieszczeń
- opłaty pobierane od dokonywanych transakcji płatniczych (krajowych lub zagranicznych)

Mechanizmy finansowania projektów i przedsięwzięć – zaliczka, refundacja

- zaliczka to środki otrzymane przez podmiot przed poniesieniem wydatków lub kosztów uzyskania przychodów w trakcie realizowanego projektu
- otrzymanie środków pieniężnych następuje po podpisaniu umowy o dofinansowanie i ustanowieniu zabezpieczenia - należy złożyć wniosek o przekazanie środków w formie zaliczki – **wniosek o zaliczkę**
- refundacja to zwrot środków wcześniej wydatkowanych w ramach projektu unijnego. W odróżnieniu od płatności zaliczkowych, refundacja (części lub całości wydatków) następuje, gdy wydatki ponoszone są w trakcie realizacji projektu ze środków własnych beneficjenta, a dopiero później, po wykazaniu poniesionych wydatków, są one zwracane, czyli refundowane

Zasady uzyskania i rozliczenia zaliczki

- otrzymana zaliczka powinna być przeznaczona na sfinansowanie zaplanowanych we wniosku wydatków kwalifikowanych
- zaliczkę należy rozliczyć w terminie wskazanym w umowie o dofinansowanie np. **do 6 miesięcy** od dnia jej otrzymania
- zaliczka może być wypłacona **w transzach**, do wysokości określonej w Harmonogramie płatności, na podstawie złożonych przez Beneficjenta i zatwierdzonych wniosków o płatność
- kolejna transza zaliczki może zostać wypłacona **po rozliczeniu** określonego w umowie o dofinansowanie procentu dotychczas przekazanej zaliczki
- dokumenty wykazywane przy rozliczeniu zaliczki muszą być opłacone zgodnie z montażem finansowym wskazanym we wniosku o dofinansowanie, tzn. z zachowaniem udziału dofinansowania oraz wkładu własnego beneficjenta w wydatkach kwalifikowanych

Ocena formalna:

W wyniku **oceny formalnej** Twój wniosek o dofinansowanie może zostać:

- A. oceniony pozytywnie w ramach tego etapu i następnie skierowany do etapu oceny merytorycznej – w przypadku spełnienia wszystkich kryteriów dla etapu oceny formalnej albo
- B. wezwany do uzupełnienia lub poprawy w zakresie spełnienia kryteriów dla etapu oceny formalnej – w przypadku stwierdzenia braków w zakresie kryteriów możliwych do poprawy lub uzupełnienia, stwierdzenia omyłki pisarskiej lub rachunkowej, albo
- C. oceniony negatywnie w ramach tego etapu w przypadku niespełnienia któregokolwiek z kryteriów formalnych

Ponadto, możesz wycofać wniosek z oceny formalnej informując o tym pisemnie.

Ocena merytoryczna:

- ocena merytoryczna dokonywana jest przez ekspertów z wybranej dziedziny
- w trakcie oceny merytorycznej Twój wniosek o dofinansowanie może zostać cofnięty do poprzedniego etapu w celu przeprowadzenia ponownej weryfikacji
- w wyniku oceny merytorycznej Twój wniosek o dofinansowanie może zostać:
 - oceniony pozytywnie w ramach tego etapu i następnie wybrany do dofinansowania – albo
 - wezwany do uzupełnienia lub poprawy w zakresie spełnienia kryteriów dla etapu oceny merytorycznej – w przypadku stwierdzenia braków w zakresie określonych kryteriów możliwych do poprawy lub uzupełnienia (dotyczy wyłącznie wybranych kryteriów) albo
 - oceniony negatywnie w ramach tego etapu merytorycznego w przypadku niespełnienia któregokolwiek z wymaganych kryteriów merytorycznych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Uzupełnienie i poprawa wniosków o dofinansowanie

- możesz uzupełnić lub poprawić wniosek o dofinansowanie projektu w zakresie określonym w wezwaniu
- wezwanie przekazywane jest drogą elektroniczną w systemie LSI2021
- jeżeli nie uzupełnisz lub nie poprawisz WOD w wyznaczonym terminie, Twój projekt otrzyma ocenę negatywną na skutek braku spełnienia kryterium Terminowość złożenia uzupełnienia wniosku
- jeżeli uzupełnisz lub poprawisz WOD niezgodnie z zakresem określonym w wezwaniu, możemy ponownie wezwać Cię do uzupełnienia lub poprawienia wniosku
- dopuszczalne jest dwukrotne uzupełnienie lub poprawa wniosku o dofinansowanie przed rozpoczęciem etapu oceny merytorycznej

Warunki zawarcia umowy

Umowa o dofinansowanie projektu może zostać zawarta, jeżeli:

- spełniłeś warunki umożliwiające udzielenie wsparcia
- złożyłeś dokumenty wskazane w Regulaminie wyboru projektów
- będą dostępne środki
- termin na zawarcie umowy o dofinansowanie wynosi 3 miesiące od podjęcia uchwały w sprawie wyboru do dofinansowania
- termin może zostać przedłużony o dodatkowe 3 miesiące na Twój uzasadniony wniosek lub z inicjatywy IZ - jeżeli zaistnieją obiektywne przesłanki do jego przedłużenia
- jeżeli umowa nie zostanie podpisana w terminie 6 miesięcy od podjęcia uchwały w sprawie wyboru do dofinansowania - IZ odmówi jej zawarcia
- zawarcie umowy o dofinansowanie może zostać poprzedzone kontrolą

Kryteria wyboru projektów

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kryteria formalne ogólne (1)

- terminowość złożenia uzupełnienia wniosku
- poprawność formalna wniosku o dofinansowanie i załączników
- kwalifikowalność podmiotowa
- kwalifikowalność przedmiotowa projektu
- zgodność projektu z zasadami pomocy publicznej lub pomocy de minimis
- poprawność określenia działań informacyjno - promocyjnych w projekcie
- zgodność projektu z zasadą zrównoważonego rozwoju w tym zasadą „nie czyni poważnych szkód (DNSH)
- odporność infrastruktury na zmiany klimatu
- zgodność projektu z zasadą „zanieczyszczający płaci”

Kryteria formalne ogólne (2)

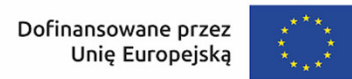
- zgodność projektu z zasadą równości kobiet i mężczyzn
- zgodność projektu z zasadą równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami
- zgodność projektu z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej z dnia 26 października 2012 r. (Dz. Urz. UE C 326 z 26.10.2012, str. 391), w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji, zakresu projektu i wnioskodawcy
- zgodność projektu z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych, sporządzoną w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169, z późn. zm.), w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji, zakresu projektu i wnioskodawcy
- zgodność projektu z zasadą deinstytucjonalizacji

Kryteria formalne ogólne (3)

- prawidłowość zawarcia partnerstwa – w tym partnerstwa publiczno - prywatnego (jeśli dotyczy)
- wynikanie projektu z aktualnego i pozytywnie zaopiniowanego programu rewitalizacji (jeśli dotyczy)
- funkcjonowanie infrastruktury w okresie trwałości
- poprawność informacji dot. zadań w projekcie
- kwalifikowalność wydatków
- poprawność określenia poziomu dofinansowania oraz kosztów projektu (badane na moment składania wniosku)
- poprawność doboru wskaźników projektu oraz ich wartości

Kryteria formalne specyficzne

- zgodność wydatków inwestycyjnych z limitami wynikającymi z FE SL
- kampania informacyjno- edukacyjna jako obligatoryjny komponent projektu
- realizacja projektu na obszarze Natura 2000 (jeśli dotyczy)

Kryteria merytoryczne ogólne (1)

- właściwie przeprowadzona analiza finansowa i ekonomiczna (jeśli dotyczy)
- efektywność inwestycji
- stabilność finansowa i organizacyjna Wnioskodawcy/partnerów/ operatorów do utrzymania trwałości projektu
- realność wskaźników projektu
- stopień przygotowania inwestycji do realizacji
- zasięg oddziaływania projektu
- wpływ projektu na realizację celów środowiskowo-klimatycznych UE określonych w dokumencie Europejski Zielony Ład (zasada „Nie czyni poważnych szkód” – DNSH)

Kryteria merytoryczne ogólne (2)

- zastosowanie standardu ochrony drzew
- dążenie do realizacji założeń Nowego Europejskiego Bauhausu
- partnerstwo w projekcie- jeśli dotyczy
- realizacja projektu w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (projekt hybrydowy) lub w formule ESCO – jeśli dotyczy
- wynikanie projektu z aktualnego i pozytywnie zaopiniowanego programu rewitalizacji (jeśli dotyczy)
- zastosowanie w projekcie zielonych zamówień publicznych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kryteria merytoryczne specyficzne (1)

- zasadność realizacji działań ochronnych ujętych w projekcie
- wpływ projektu na rozwój bioróżnorodności
- wpływ projektu na poprawę jakości stanu gatunków i/lub siedlisk
- powierzchnia terenów zielonych
- wpływ projektu na zwiększenie świadomości społecznej w zakresie ochrony bioróżnorodności
- znaczenie przyrodnicze obszaru objętego projektem
- kompleksowość projektu
- wpływ projektu na ograniczenie antropopresji
- powierzchnia siedliska

Kryteria merytoryczne specyficzne (2)

- ustanowienie nowej formy ochrony przyrody
- dostępność terenu objętego projektem
- zgodność z dokumentami planistycznymi (jeśli dotyczy)
- projekt realizowany na Obszarach Strategicznej Interwencji (jeśli dotyczy)
- wpływ projektu na rozwój współpracy międzyregionalnej, transgranicznej i transnarodowej

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

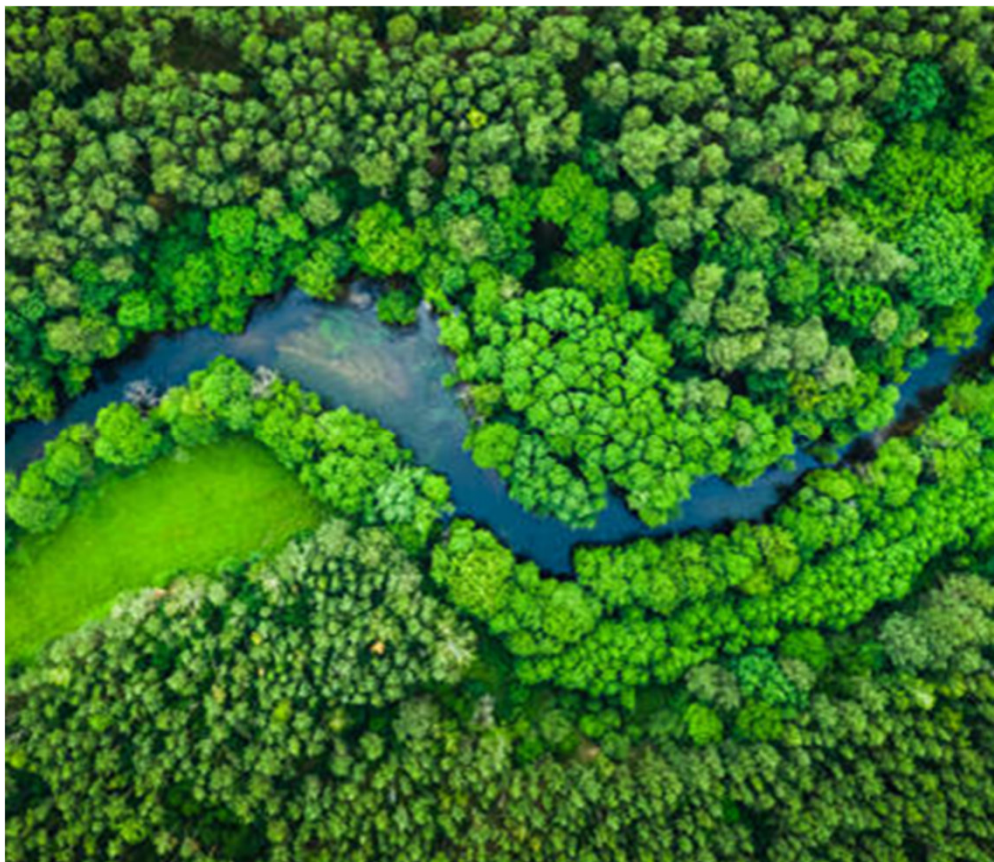
Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Centralny System Teleinformatyczny (CST) i alternatywne systemy

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

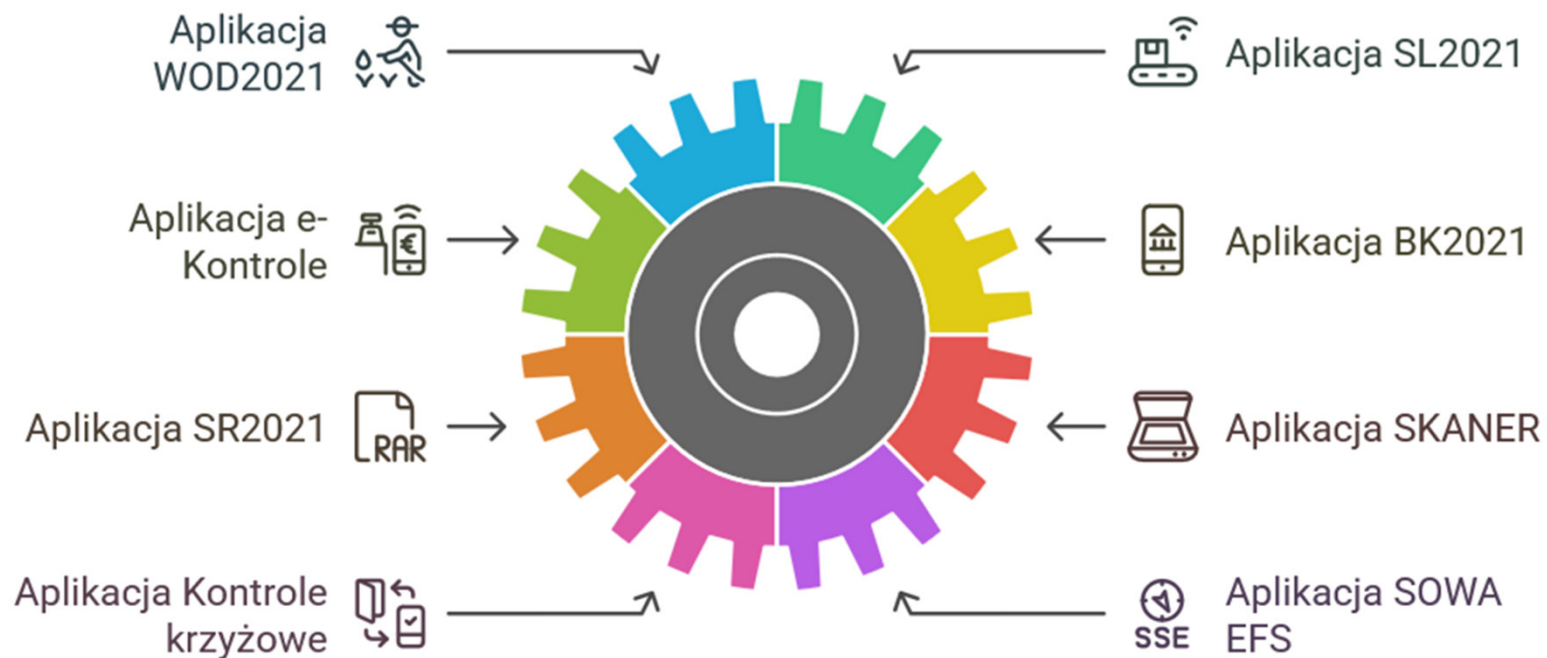
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacje wchodzące w skład systemu teleinformatycznego CST2021

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Generator wniosków WOD2021

umożliwia:

- przygotowanie wzoru wniosku o dofinansowanie
- zarządzanie naborem
- przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie
- zarejestrowanie przebiegu oceny wniosku
- automatyczne przekazanie danych zawartych we wniosku do SL2021
- korektę wniosku o dofinansowanie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacja SL2021

zapewnia wystandaryzowane formularze:

- wniosków o płatność
- harmonogramów płatności
- przechowujące wybrane informacje o zamówieniach publicznych i kontraktach powiązanych z projektem

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacja BK2021

- internetowa baza ofert z ogłoszeniami beneficjentów, która wspiera realizację zasady konkurencyjności
- konieczność publikowania ogłoszeń przy wartości powyżej 50 tys zł netto
- nie stosuje się m.in. do zamówień, do których zastosowanie ma ustawa Prawo zamówień publicznych
- ustawę stosuje się do zamówień, których wartość jest równa lub przekracza kwotę 130 000 zł
- w przypadku podmiotów stosujących ustawę Pzp zasada konkurencyjności będzie miała zastosowanie wyłącznie do zamówień w przedziale wartości 50 000 zł – 129 999 zł

Inne aplikacje służące do aplikowania

- aplikacja MEWA - mazowieckie
- aplikacja IGA - małopolskie
- aplikacja LSI2021+ - wielkopolskie
- **aplikacja LSI2021 - śląskie**
- PW2021 - opolskie
- aplikacje LSI - projekty realizowane przez PARP, NCBiR, BGK (kredyt ekologiczny, kredyt technologiczny)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacja LSI 2021 (1)

- LSI 2021 stanowi wyłączną własność Województwa Śląskiego
- LSI 2021 został uruchomiony w szczególności do obsługi procesów związanych z wyborem projektów do dofinansowania w ramach FE SL 2021-2027, wdrażanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Śląskie Centrum Przedsiębiorczości oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach
- system jest prowadzony i nadzorowany przez Departament Cyfryzacji i Informatyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego
- w celu uzyskania dostępu do LSI 2021 niezbędne jest posiadanie konta użytkownika

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacja LSI 2021 (2)

LSI 2021 to system, który ma na celu:

- zapewnienie narzędzia informatycznego dla wnioskodawców służącego do złożenia wniosku o dofinansowanie projektu
- sprawne przeprowadzenie procesu naboru wniosków o dofinansowanie projektu;
- przeprowadzenie naboru ekspertów FE SL 2021-2027
- możliwość generowania raportów
- zapewnienie niezbędnych funkcjonalności, których nie będzie obsługiwał system centralny
- wspieranie ewaluacji programu, badań i analiz

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacja LSI 2021 (3)

W celu prawidłowego korzystania z LSI 2021 niezbędne są:

- połączenie z siecią Internet
- zainstalowana przeglądarka internetowa: m.in. Google Chrome, Opera, Safari, Mozilla Firefox lub Microsoft Edge w najnowszej, stabilnej wersji; rekomendowane jest stosowanie przeglądarki Google Chrome
- zainstalowana przeglądarka plików w formacie PDF - zalecane jest stosowanie przeglądarki PDF Adobe Acrobat Reader
- przeglądarkę internetową należy skonfigurować tak, aby miała włączoną obsługę protokołu OCSP (Online Certificate Status Protocol), umożliwiającego przeprowadzenie weryfikacji ważności certyfikatu

**Zasady udzielania wsparcia w
ramach działania 2.15 Ochrona
przyrody i bioróżnorodność - ZIT**

nabór FESL.02.15-IZ.01-157/24

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

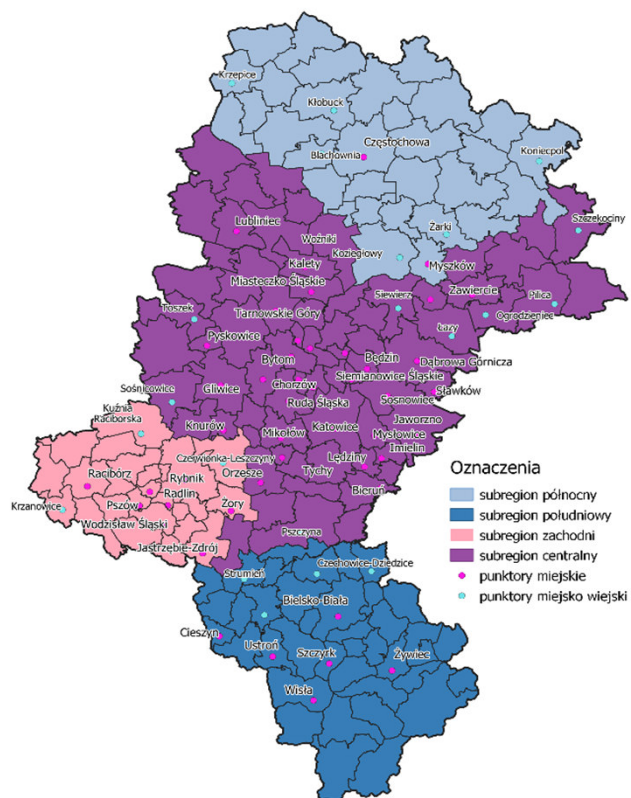
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Subregiony województwa śląskiego

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Porównanie naborów wniosków

	ZIT Centralny	ZIT Południowy	ZIT Północny	ZIT Zachodni
Termin naboru	31.10.2025 - 31.12.2025	31.10.2024 - 31.03.2025	31.10.2024 - 28.02.2025	28.02.2025 - 30.05.2025
Typ projektów	<ul style="list-style-type: none"> ochrona i regeneracja obszarów chronionych wraz z kampanią informacyjno-edukacyjną zwiększającą poziom świadomości ekologicznej ochrona różnorodności biologicznej wraz z kampanią informacyjno-edukacyjną zwiększającą poziom świadomości ekologicznej 			
Wnioskodawca	<ul style="list-style-type: none"> partnerstwa przedsiębiorstwa organizacje społeczne i związki wyznaniowe administracja publiczna 			
Sposób wyboru	<ul style="list-style-type: none"> konkurencyjny 			

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Typy projektów i warunki dofinansowania (1)

- aplikować o wsparcie mogą wnioskodawcy, których projekty wynikają ze Strategii Rozwoju Terytorialnego **Aglomeracji Beskidzkiej** Województwa Śląskiego na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 i są wskazane na liście projektów ZIT **są wskazane na liście projektów ZIT.**
- w przypadku inwestycji polegającej na ochronie in-situ i ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach parków krajobrazowych lub rezerwatów przyrody realizowanych równocześnie na obszarach Natura 2000 pokrywających się z przedmiotowymi terenami parków krajobrazowych lub rezerwatów przyrody, konieczne jest wykazanie, iż brak jest planowanej/realizowanej interwencji z FEnIKS oraz konieczne jest uzyskanie zgody organu nadzorującego ten obszar

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Typy projektów i warunki dofinansowania (2)

- brak możliwości wsparcia dla działań na obszarach Natura 2000 niepokrywających się z terenami parków krajobrazowych lub rezerwatów przyrody
- działania realizowane na obszarach Natura 2000 pokrywających się z parkiem krajobrazowym lub rezerwatem przyrody ograniczone terytorialnie do jednego województwa
- brak możliwości wsparcia dla działań realizowanych na obszarze parków narodowych
- wsparcie projektów infrastrukturalnych niezwiązanych z bezpośrednią ochroną gatunków i siedlisk, takich jak centra bioróżnorodności i ich wyposażenie, banki genów oraz infrastruktura związana z ukierunkowaniem turystyki, wyniesie maksymalnie 30% kosztów kwalifikowanych projektu

Projekty partnerskie

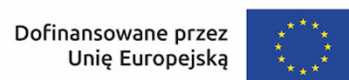
- możliwa jest realizacja projektów partnerskich na podstawie art. 39 Ustawy Wdrożeniowej
- wniosek składa partner wiodący, z nim też będzie podpisywana umowa o dofinansowanie
- umowa/porozumienie na realizację wspólnego przedsięwzięcia musi zostać zawarta przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu i może być zawarta tylko i wyłącznie pomiędzy partnerami, którzy wpisują się w typy wnioskodawców określone w Regulaminie wyboru projektów
- w przypadku projektów partnerskich wybór partnera/partnerów musi zostać dokonany przed złożeniem wniosku o dofinansowanie. Taką umowę/porozumienie należy dołączyć do wniosku aplikacyjnego

Podstawowe informacje finansowe dotyczące naboru

- kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w naborze:
 - wkład Unii Europejskiej – **8 547 600,00 PLN** (2 000 000,00 EUR)
 - wkład budżetu państwa – nie dotyczy
- maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania kosztów kwalifikowanych:
 - **do 85%** dla kosztów bezpośrednich **lub** zgodnie z zasadami udzielania pomocy publicznej/pomocy de minimis
 - **do 85%** dla kosztów pośrednich **lub** zgodnie z zasadami udzielania pomocy publicznej/pomocy de minimis

Podstawowe zasady dotyczące naboru

- wniosek o dofinansowanie projektu składany jest wyłącznie elektronicznie w LSI 2021. Wniosek o dofinansowanie projektu nie jest podpisywany
- obowiązuje zasada, że jeden podmiot może założyć w systemie tylko jeden profil
- dofinansowania nie może uzyskać projekt, który został fizycznie ukończony (w przypadku robót budowlanych) lub w pełni wdrożony (w przypadku dostaw i usług) przed przedłożeniem wniosku o dofinansowanie projektu
- źródło finansowania: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Kwalifikowalność wydatków w projekcie (1)

- dokumentacja niezbędna do złożenia wniosku i realizacji projektu (w szczególności wymagana przepisami prawa lub wymogami IZ FE SL)
- usługi nadzoru, które są niezbędne dla realizacji inwestycji (np. nadzór autorski, kierownik budowy, inspektor nadzoru inwestorskiego)
- kampania informacyjno-edukacyjna kształtująca świadomość ekologiczną
- wydatki związane z zapewnieniem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, dotyczące przedmiotu projektu

Kwalifikowalność wydatków w projekcie (2)

Prace budowlane, instalacyjne i adaptacyjne, m.in.:

- zabiegi biernej i czynnej ochrony przyrody
- introdukcja, reintrodukcja, przesadzenie/przesiedlenie, wspomaganie rozmnażania na stanowiskach dotychczasowych, zasilanie populacji, tworzenie siedliska, renaturyzacja siedliska, wyznaczenie i ochrona korytarzy migracyjnych w ramach ochrony, poprawy i odtwarzania stanu siedlisk przyrodniczych oraz populacji gatunków rodzimych
- działania mechaniczne, chemiczne, biologiczne oraz mieszane, umożliwiające wyeliminowanie, kontrolę lub odizolowanie populacji gatunków inwazyjnych na terenie obszarów cennych przyrodniczo

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kwalifikowalność wydatków w projekcie (3)

Prace budowlane, instalacyjne i adaptacyjne, cd.:

- elementy małej architektury służącej infrastrukturze na rzecz właściwego ukierunkowania ruchu: ławki, kosze na śmieci, stojaki, słupki, tablice informacyjne, oznakowanie ścieżek edukacyjnych, kraty i osłony na drzewa, wiaty, kwietniki, urządzenia służące edukacji przez zabawę, punktowa infrastruktura widokowa (urządzenia służące obserwacji przyrody)
- budowa, przebudowa, remont ścieżek edukacyjnych oraz kładek w ich ciągach
- budowa, przebudowa, remont ścieżek służących właściwemu ukierunkowaniu ruchu pieszego wyłącznie w ramach projektów dotyczących zmniejszenia presji ruchu turystycznego

Kwalifikowalność wydatków w projekcie (4)

- elementy wynikające z Europejskiego Zielonego Ładu oraz rozwiązania na rzecz GOZ o ile stanowią mniej niż 15% kosztów kwalifikowanych i znajdują zastosowanie w miejscu realizacji projektu, m.in.:
 - rozwiązania sprzyjające adaptacji do zmian klimatu, w tym zwiększenie powierzchni zielonych (zielone dachy, ściany, zazielenianie terenu), zagospodarowania wody deszczowej
 - rozwiązania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym
 - inne przedsięwzięcia proekologiczne – dotyczące transformacji w kierunku celów środowiskowych zrównoważonego rozwoju, w tym poprawy efektywności energetycznej, zastosowania odnawialnych źródeł energii oraz wszystkich innych działań związanych z tzw. zazielenianiem przedsiębiorstw
- inne wydatki bezpośrednie, których nie można zaklasyfikować do żadnej z powyższych kategorii

Wydatki niekwalifikowalne

- wycinka drzew i krzewów
- likwidacja siedlisk – działania skutkujące uszkodzeniem, naruszeniem siedliska
- infrastruktura rekreacyjno-sportowa (baza noclegowa, baza gastronomiczna, obiekty –sportowe, w tym place zabaw, obiekty kultury)
- budowa tras rowerowych, tras spacerowych i rekreacyjnych, które wprowadzają nowy ruch turystyczny
- pomosty widokowo-wypoczynkowe
- węzły komunikacyjne na skrzyżowaniach tras turystycznych z drogami
- budowa/ zakup małej infrastruktury niezwiązanej z adaptacją do zmian klimatu i ochroną bioróżnorodności (pomnik, kapliczka, infrastruktura sportowo rekreacyjna, np. huśtawka)
- nawierzchnie betonowe
- nawierzchnie o podbudowie nieprzepuszczalnej (np. cementowej lub glinianej)
- parkingi, drogi dojazdowe

Praca warsztatowa z grupą w zakresie wybranych elementów wniosku o dofinansowanie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Analiza załączników do wniosku o dofinansowanie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

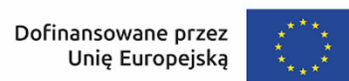
Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Załączniki niezbędne do wniosku o dofinansowanie projektu:

- analiza zgodności projektu z zasadami pomocy publicznej i/lub pomocy de minimis
- analiza finansowa i ekonomiczna
- oświadczenie o prawie do dysponowania nieruchomością - należy przedstawić je dla miejsca, gdzie będzie znajdował się zakupywany sprzęt i oprogramowanie
- umowa partnerstwa (jeśli dotyczy)
- dokumentacja techniczna dla projektów infrastrukturalnych: Projekt budowlany albo PFU (wraz z trybem zaprojektuj i wybuduj) nie musi być dołączona do wniosku o dofinansowanie

Załączniki dodatkowe (1)

- deklaracja/Oświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000
- deklaracja zgodności projektu z celami środowiskowymi dla jednolitej części wód
- oświadczenie o sytuacji ekonomicznej podmiotu, któremu ma być udzielone wsparcie z EFRR wraz ze sprawozdaniami finansowymi
- zezwolenie na inwestycję (nieobligatoryjny, premiowany załącznik)
- statut lub inny dokument potwierdzający formę prawną wnioskodawcy/partner
- poświadczenie zabezpieczenia środków (nieobligatoryjny, premiowany załącznik)

Załączniki dodatkowe (2)

- dokumenty potwierdzające umocowanie przedstawiciela projektodawcy do działania w jego imieniu i na rzecz
- decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach
- formularz przedstawiany przy ubieganiu się o pomoc de minimis - formularz jest obowiązkowy, jeżeli zidentyfikowałeś w swoim projekcie pomoc de minimis
- formularz przedstawiany przy ubieganiu się o pomoc inną niż de minimis oraz inne załączniki wymagane zapisami Instrukcji wypełniania wniosku

Załączniki dodatkowe (3)

Uwagi:

- powyższe załączniki złoż z wnioskiem o dofinansowanie, gdyż po jego złożeniu nie będziesz mieć możliwości edycji wniosku
- informacje o tym, kiedy dany załącznik jest wymagany oraz wskazówki co do jego wypełnienia znajdziesz w instrukcji wypełniania wniosku, w sekcji H
- dostarczenie niewypełnionego, nieczytelnego bądź niemożliwego do odczytania/otwarcia załącznika (np. plik w formacie PDF zawierający puste strony bądź strony w jednym kolorze, uniemożliwiające odczytanie treści, arkusz kalkulacyjny niewypełniony treścią bądź niemożliwy do otwarcia/odczytania) jest równoznaczne z niedostarczeniem załącznika i może być powodem wezwania do uzupełnienia dokumentacji aplikacyjnej

Zasady promocji projektów i wykaz pomniejszych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Najistotniejsze dokumenty

- podręcznik wnioskodawcy i beneficjenta Funduszy Europejskich na lata 2021-2027 w zakresie informacji i promocji
- wykaz pomniejszych dofinansowania w zakresie obowiązków komunikacyjnych beneficjentów
- księga Tożsamości Wizualnej marki Fundusze Europejskie 2021-2027
- strategia komunikacji Funduszy Europejskich na lata 2021-2027

Obowiązki beneficjenta

- oznaczenie dokumentów, publikacji
- oznaczenie produktów / sprzętu / aparatury - naklejki
- oznaczenie miejsca realizacji projektu - tablica (powyżej 500 tys euro) lub plakat (poniżej 500 tys euro) w zależności od wartości całkowitych wydatków
- informacja na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Tablice - przykład

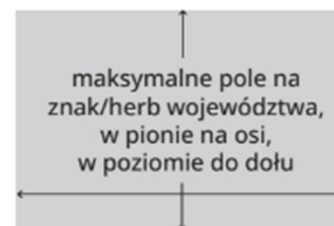
Fundusze Europejskie

Dofinansowane przez Unię Europejską

[To jest miejsce na tytuł projektu w jednym, dwóch lub trzech wierszach]

Beneficjent: [Nazwa beneficjenta do uzupełnienia w jednym lub dwóch wierszach]

www.mapadotacji.gov.pl

Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita Polska

Dofinansowane przez Unię Europejską

Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych

Plakat - przykład

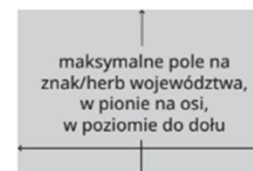
Fundusze Europejskie

Dofinansowane przez Unię Europejską

[Nazwa beneficjenta do uzupełnienia]
realizuje projekt [tytuł projektu do uzupełnienia]

Dofinansowanie projektu z UE:
[kwota w PLN do uzupełnienia]

www.mapadotacji.gov.pl

Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita Polska

Dofinansowane przez Unię Europejską

Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych

Naklejka - przykład

Fundusze Europejskie

**Zakup współfinansowany ze środków
Unii Europejskiej**

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

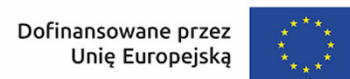
Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Strona internetowa i media społecznościowe

- tytuł projektu lub jego skrócona nazwa (maksymalnie 150 znaków)
- podkreślenie faktu otrzymania wsparcia finansowego z Unii Europejskiej czyli: znak Funduszy Europejskich, znak barw Rzeczypospolitej Polskiej i znak Unii Europejskiej
- zadania, działania, które będą realizowane w projekcie (opis, co zostanie zrobione, zakupione)
- grupy docelowe (do kogo skierowany jest projekt, kto z niego skorzysta)
- cel lub cele projektu
- efekty, rezultaty projektu (jeśli opis zadań, działań nie zawiera opisu efektów, rezultatów)
- wartość projektu (całkowity koszt projektu)
- wysokość wkładu Funduszy Europejskich
- hasztagi: #FunduszeUE lub #FunduszeEuropejskie

Najważniejsze zmiany

- na produktach, sprzęcie, pojazdach, aparaturze powstałych lub zakupionych w projekcie, konieczność umieszczenia trwałych naklejek
- obniżenie kwoty dla której istnieje konieczność umieszczenia tablicy informacyjnej
- obligatoryjne umieszczenie opisu projektu w mediach społecznościowych
- jeżeli projekt ma znaczenie strategiczne lub jego całkowity koszt przekracza 10 mln euro, należy zorganizować wydarzenie lub działanie informacyjno-promocyjne
- pomniejszenia dofinansowania za brak stosowania działań promocyjnych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wykaz pomniejszych dofinansowania

- brak opisu projektu na oficjalnej stronie internetowej Beneficjenta, jeśli ją posiada lub brak w umieszczonym opisie informacji o fakcie otrzymania wsparcia (0,5%)
- brak opisu projektu na stronach mediów społecznościowych Beneficjenta lub brak w umieszczonym opisie informacji o fakcie otrzymania wsparcia (0,5%)
- nie umieszczenie znaku Funduszy Europejskich, znaku barw Rzeczypospolitej Polskiej i znaku Unii Europejskiej w którymkolwiek działaniu, dokumencie, materiale (0,25%)
- nie umieszczenie tablicy, przynajmniej jednego plakatu lub elektronicznego wyświetlacza (0,5%), umieszczenie tablicy informacyjnej niezgodnie z wzorem określonym w załączniku do Umowy, umieszczenie tablicy informacyjnej w miejscu niewidocznym lub mało widocznym dla społeczeństwa (0,25%)

Kryteria horyzontalne

- kryteria równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami
- kryteria równości kobiet i mężczyzn
- kryteria zrównoważonego rozwoju i DNSH
- zgodność z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej
- zgodność z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada równości szans i niedyskryminacji (1)

- wdrożenie działań umożliwiających wszystkim osobom **sprawiedliwe i pełne uczestnictwo we wszystkich dziedzinach życia**, bez względu na ich płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- realizacja zasady równości szans i niedyskryminacji oznacza, że wszystkie osoby **w równym stopniu mogą korzystać** z produktów i usług, które powstaną dzięki Programowi

Zasada równości szans i niedyskryminacji (2)

Czy z produktów i usług, które powstaną w ramach projektu, będą korzystać ludzie?

Kto dokładnie będzie z nich korzystał? Do jakich grup społecznych należą te osoby?

Na jakie trudności i bariery mogą napotykać te osoby podczas korzystania z produktów i usług projektu?

Jakie rozwiązania można wprowadzić, aby zapewnić pełny dostęp do produktów i usług projektu?

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada równości szans i niedyskryminacji (3)

Przykładowe rozwiązania i działania wspierające realizację zasady równości szans i niedyskryminacji **w ramach zarządzania personelem projektu:**

- wypracowanie oraz wdrożenie procedur przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi w miejscu pracy
- wypracowanie i wdrożenie w miejscu pracy rozwiązań w zakresie work-life balance
- przeszkolenie wszystkich zatrudnionych osób w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi w miejscu pracy
- przeprowadzenie audytu w miejscu pracy pod kątem równego traktowania w miejscu pracy
- uwzględnienie w ramach szkoleń BHP zagadnień dotyczących równego traktowania w miejscu pracy

Zasada równości kobiet i mężczyzn (1)

- wdrożenie działań mających na celu osiągnięcie stanu, w którym kobietom i mężczyznom przypisuje się **taką samą wartość społeczną, równe prawa i równe obowiązki**. To również stan, w którym kobiety i mężczyźni mają równy dostęp do korzystania z zasobów. Zasada ta ma gwarantować możliwość wyboru drogi życiowej bez ograniczeń wynikających ze stereotypów płci
- projekt można uznać za **neutralny wobec zasady równości kobiet i mężczyzn**, jeśli z produktów i usług wypracowanych w projekcie **nie będą korzystać** ludzie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada równości kobiet i mężczyzn (2)

Ogólne rekomendacje dla wnioskodawców i beneficjentów:

- weryfikacja, czy w projekcie będzie występować grupa bezpośrednich lub pośrednich użytkowników i użytkowników produktów bądź usług
- analiza grupy bezpośrednich lub pośrednich użytkowników i użytkowników pod kątem struktury płci. Wskazanie ewentualnych nierówności związanych z płcią. Jeżeli projekt rozlicza wydatki personalne, to opis ten powinien dotyczyć także struktury zatrudnienia wnioskodawcy
- określenie specyficznych potrzeb kobiet i mężczyzn, jakie wynikają ze zidentyfikowanych barier

Zasada równości kobiet i mężczyzn (3)

- zaplanowanie działań, które przyczynią się do wyrównania szans płci będącej w gorszym położeniu. Jeśli w projekcie zdiagnozowano konkretne nierówności, działania te powinny być ukierunkowane na ich eliminację – przykładowo – przez zaspokojenie potrzeb płci niedoreprezentowanej
- uwzględnienie w projekcie wydatków zapewniających realizację działań o charakterze równościowym (na przykład szkoleń równościowych, kampanii informacyjnych, opieki nad dzieckiem w trakcie szkoleń). Jeżeli działania te są realizowane bezkosztowo – wyjaśnienie, jak zostanie zapewnione ich wdrożenie

Zasada równości kobiet i mężczyzn (4)

- opisanie we wniosku o dofinansowanie **ustaleń przeprowadzonej analizy** sytuacji kobiet i mężczyzn oraz działań, które służą eliminacji barier lub – jeżeli nie określono nierówności – wspieraniu istniejącej równowagi między kobietami i mężczyznami
- jeżeli projekt ma charakter neutralny, **konieczne jest uzasadnienie**, dlaczego projekt nie jest w stanie zrealizować żadnych działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn. Projekt neutralny to taki, którego produkty i usługi nie są związane z użytkowniczkami i użytkownikami projektu, oraz taki, który nie przewiduje rozliczenia wydatków personalnych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady błędnych opisów (1)

- „Projekt jest zgodny z zasadą równości kobiet i mężczyzn, ponieważ jego produkty będą powszechnie dostępne, tak samo dla mężczyzn, jak i dla kobiet. Nikogo nie będziemy dyskryminować”

Przedstawiony opis jest **zbyt ogólny**, brakuje tutaj danych dotyczących grupy użytkowników i użytkowników oraz zidentyfikowanych potrzeb lub barier w zakresie dostępu do produktów bądź usług projektowych.

Przykłady błędnych opisów (2)

- „Projekt jest zgodny z zasadą równości kobiet i mężczyzn. Zostanie zapewniony równy udział kobiet i mężczyzn”
- zgodność z zasadą **nie zawsze oznacza równy udział** kobiet i mężczyzn. Takie sformułowanie wymaga szerszego uzasadnienia, w tym odniesienia się do statystyk czy przeprowadzonych analiz. Udział powinien być adekwatny do proporcji płci w grupie potencjalnych użytkowniczek i użytkowników lub zwiększający udział płci niedoreprezentowanej (jeśli jest to uzasadnione specyfiką projektu)

Karta Praw Podstawowych (1)

W celu zapewnienia zgodności projektu z poszczególnymi postanowieniami Karty praw podstawowych beneficjenci mają możliwość zastosowania w podpisywanych z wykonawcami i podwykonawcami umowach **klauzul społecznych**, które uwzględniają aspekty społeczne. Klauzule te są uregulowane między innymi w artykułach 94-96 Ustawy z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Karta Praw Podstawowych (2)

Aby zmniejszyć ryzyko dyskryminacji, pracodawcy mogą wdrażać różne rozwiązania zapobiegające takiemu ryzyku i zwiększające inkluzywność miejsca pracy.

Na rozwiązania te składają się między innymi: procedury przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi w miejscu pracy, szkolenia antydyskryminacyjne i antymobbingowe dla zatrudnionych osób, powoływanie osób zaufanych do zgłaszania przypadków dyskryminacji.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Społeczne zamówienia publiczne

Oznaczaję zamówienia, w ramach których bierze się pod uwagę, co najmniej jeden z następujących aspektów społecznych:

- promocja godnej pracy
- poszanowanie praw człowieka i prawa pracy
- wsparcie społecznego włączania (w tym osób z niepełnosprawnościami)
- promocja równych szans oraz standardów dostępności
- włączanie zrównoważonych kryteriów wraz z uwzględnieniem kwestii uczciwego i etycznego handlu
- szersze dobrowolne przestrzeganie zasad społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR, ang. corporate social responsibility)

Ochrona danych osobowych

- wskazanie posiadania procedury w zakresie ochrony danych osobowych
- wskazanie wdrożonych środków technicznych i organizacyjnych zapewniających bezpieczeństwo danych osobowych (na przykład polityka bezpieczeństwa IT, procedury szyfrowania danych, polityka zarządzania hasłami)
- wskazanie posiadania umów powierzenia przetwarzania danych z podmiotami zewnętrznymi
- wskazanie posiadania procedury zgłaszania i zarządzania naruszeniami ochrony danych osobowych
- zaplanowanie w projekcie przeprowadzenia audytu cyberbezpieczeństwa

Przykłady klauzul społecznych (1)

Przykład klauzuli społecznej **dotyczącej warunków pracy** (artykuł 94 Prawa zamówień publicznych): „Wykonawca zobowiązuje się, że wszystkie osoby wykonujące pracę przy realizacji niniejszego zamówienia na podstawie umowy o pracę będą otrzymywały wynagrodzenie nie niższe niż minimalne wynagrodzenie za pracę (określone na podstawie przepisów prawa pracy) oraz będą miały zapewnione odpowiednie warunki pracy zgodne z przepisami BHP.”

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady klauzul społecznych (2)

Przykład klauzuli społecznej **dotyczącej zatrudniania osób z grup wykluczonych społecznie** (artykuł 95 Prawa zamówień publicznych): „Wykonawca zobowiązuje się, że przy realizacji niniejszego zamówienia co najmniej X% (na przykład 10%) osób zatrudnionych do realizacji zamówienia będą stanowiły osoby należące do grup wykluczonych społecznie, w szczególności będą to osoby bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym (na przykład wychodzące z systemu pieczy zastępczej lub osoby opuszczające zakłady karne).”

Przykłady klauzul społecznych (3)

Przykład klauzuli społecznej dotyczącej **promocji równości** (artykuł 96 Prawa zamówień publicznych): „Wykonawca zobowiązuje się do wdrożenia polityki równego traktowania i zakazu dyskryminacji w zatrudnieniu, w szczególności do stosowania zasady równości płci i równości wynagrodzeń za pracę tej samej wartości. Wykonawca zobowiązuje się również do stosowania zasad niedyskryminacji ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, orientację seksualną, tożsamość płciową, rasę, narodowość, pochodzenie etniczne oraz religię.”

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady klauzul społecznych (4)

Przykład klauzuli społecznej dotyczącej **warunków pracy szanujących godność zatrudnionych osób**: „Wykonawca zapewnia, że wszystkie osoby zatrudnione do realizacji zamówienia będą pracować w warunkach szanujących ich godność, zdrowie oraz bezpieczeństwo, zgodnie z normami BHP. W przypadku wykrycia naruszeń tych standardów wykonawca będzie zobowiązany do natychmiastowego ich usunięcia pod rygorem nałożenia kary umownej.”

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady klauzul społecznych (5)

Przykład klauzuli społecznej dotyczącej **zatrudniania na podstawie umowy o pracę**:

„Zamawiający wymaga, aby wszystkie osoby wykonujące czynności bezpośrednio związane z realizacją przedmiotu zamówienia, które polegają na świadczeniu pracy określonej w artykule 22 §1 Kodeksu pracy, były zatrudnione przez Wykonawcę na podstawie umowy o pracę.”

Przykłady rozwiązań (1)

Przykłady rozwiązań i wymagań w celu zapewnienia zgodności projektu z artykułem 7

Poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego:

- **ograniczenie godzin pracy** – prace budowlane są prowadzone od siódmej do dziewiętnastej. W sytuacjach awaryjnych, wymagających przedłużenia godzin pracy, jest uzyskiwana zgoda lokalnych władz i są stosowane środki ochrony osób mieszkających
- **konsultacje z mieszkankami i mieszkańcami** – przed rozpoczęciem prac są organizowane spotkania z mieszkankami i mieszkańcami, na których omawia się harmonogram, potencjalne uciążliwości i środki zapobiegawcze, umożliwia się także zgłaszanie uwag i sugestii

Przykłady rozwiązań (2)

- **monitoring poziomu hałasu i zapylenia** – na placu budowy instaluje się urządzenia monitorujące poziom hałasu i zapylenia. W przypadku przekroczenia norm prace wstrzymuje się do momentu wprowadzenia środków zaradczych
- **zielone korytarze** – są tworzone obszary buforowe z roślinnością wokół placu budowy, które pomagają w absorpcji hałasu i pyłu
- **komunikacja i informacja** – mieszkańcy i mieszkańcy są regularnie informowani o postępach prac, harmonogramach i zmianach (biuletyny, e-maile, aplikacja mobilna). Osoby te mogą zgłaszać obawy, korzystając ze specjalnej linii telefonicznej

Dobre praktyki

Polska Grupa Energetyczna, jeden z największych pracodawców w Polsce, wdraża różne dobre praktyki w zakresie zgodności z prawem pracy oraz unikania nadużywania umów cywilnoprawnych. Firma wdrożyła system zgłaszania naruszeń, który umożliwia pracownikom i pracownikom anonimowe zgłaszanie przypadków niewłaściwego stosowania umów cywilnoprawnych. Przedstawione rozwiązanie może zapewnić **zgodność z artykułem 31 Należyte i sprawiedliwe warunki pracy.**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady naruszeń KPP

Przykładem naruszenia postanowień Karty praw podstawowych, a dokładniej artykułu 5 Zakaz niewolnictwa pracy przymusowej jest sytuacja, w której beneficjent do realizacji zadania w ramach projektu zatrudnia podwykonawcę korzystającego z pracy przymusowej osób nieposiadających polskich dokumentów tożsamości.

Podwykonawca zatrudnia osoby „na czarno”, straszy wydaniem tych osób organom państwa, nie zapewnia bezpiecznych warunków pracy oraz stosuje inne formy zastraszania i szantażu, które **mogą być określone jako handel ludźmi.**

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych

- **projektowanie uniwersalne** oznacza projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich w możliwie największym stopniu bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Projektowanie uniwersalne nie wyklucza pomocy technicznych dla szczególnych grup osób niepełnosprawnych, jeśli jest to potrzebne
- **racjonalne usprawnienie** oznacza konieczne i odpowiednie zmiany oraz dostosowania, nie nakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, jeśli jest to potrzebne w konkretnym przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami

KPON - rekomendacje (1)

- określenie, czy w projekcie występują – w sposób bezpośredni lub pośredni – użytkowniczki i użytkownicy projektu. W wypadku występowania użytkowniczek i użytkowników projektu **przeprowadzenie wstępnej analizy** wpływu projektu na osoby z niepełnosprawnościami. Analiza powinna wskazywać specyficzne trudności i bariery, jakie mogą napotkać osoby z różnymi potrzebami – na przykład osoby z niepełnosprawnością ruchową, sensoryczną (wzrok, słuch), osoby z niepełnosprawnością intelektualną – w kontakcie z projektem i jego rezultatami. Pomocne mogą być opisy barier wynikających z różnych niepełnosprawności, zawarte w standardach dostępności, stanowiących Załącznik nr 2 do “Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach Funduszy Europejskich na lata 2021-2027”

KPON - rekomendacje (2)

- przeprowadzenie **wstępnego audytu dostępności projektu** i proponowanych rozwiązań. Audyt może polegać na konsultacji projektowanych produktów i usług z osobami reprezentującymi środowisko osób z niepełnosprawnością
- zaplanowanie **konkretnych rozwiązań i działań** podejmowanych w projekcie w celu zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb osób z niepełnosprawnościami
- zapewnienie, że projekt jest zgodny ze standardami dostępności. Wskazanie, **jak jest realizowana zasada projektowania uniwersalnego**, ewentualnie racjonalnych usprawnień

KPON - rekomendacje (3)

- zaplanowanie w projekcie **audytów dostępności**, które zostaną przeprowadzone przynajmniej dwa razy: w trakcie projektu i przed jego zakończeniem. Opisanie sposobu przeprowadzenia audytu, zaangażowania osób z niepełnosprawnościami i organizacji reprezentujących takie osoby. Zaplanowanie stosowanych środków na ten cel w budżecie projektu
- **uwzględnienie w projekcie wydatków** zapewniających dostępność produktów i usług. Wydatki te powinny obejmować nie tylko koszty audytów dostępności, ale także koszty zapewnienia dostępności działań informacyjno-promocyjnych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

KPON - rekomendacje (4)

- jeżeli w projekcie nie występują użytkownicy i użytkownicy produktów i usług, projekt można uznać za neutralny wobec Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Niemniej jednak, jeżeli projekt przewiduje rozliczanie wydatków osobowych, należy opisać, w jaki sposób zostanie zapewniona zgodność z tą konwencją **na poziomie zarządzania zespołem** projektowym
- **upublicznienie** informacji o możliwości zgłaszania do Instytucji Zarządzającej, Instytucji Pośredniczących lub Instytucji Wdrażających podejrzenia o niezgodności projektu lub działań beneficjenta z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych

Dobre praktyki w zakresie KPON

Najlepszym i najskuteczniejszym sposobem rozpoznania potrzeb osób z niepełnosprawnościami jest **rozmowa i konsultacja** z przedstawicielkami i przedstawicielami tej grupy. Być może osoby z niepełnosprawnościami mają potrzeby, które są dla nich szczególnie ważne, ale też trudne do rozpoznania przez innych?

Warto także zbierać informacje od ekspertek i ekspertów w zakresie dostępności – to oni są skarbnicą rozwiązań pozwalających usunąć zidentyfikowane bariery. Przykładem zastosowania tego narzędzia jest **spacer konsultacyjny**, który został zorganizowany w okolicy Dworca Wileńskiego w Warszawie.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykład błędnych opisów KPON (1)

We wniosku o dofinansowanie ujęto opis zgodności z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych: „Projekt zakłada wdrożenie rozwiązań zgodnych z artykułem 9 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych, w celu zapewnienia dostępności fizycznej i komunikacyjnej dla osób z różnymi niepełnosprawnościami. W ramach działań projektowych zostaną zastosowane standardy zgodne z wytycznymi konwencji, uwzględniając potrzeby osób z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi i słuchowymi. Przeprowadzone będą konsultacje społeczne, aby dostosować rozwiązania do lokalnych uwarunkowań”.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykład błędnych opisów KPON (2)

- opis ten jest niejasny i mało precyzyjny, ponieważ nie określa dokładnie, jakie konkretne rozwiązania będą wdrożone w celu zapewnienia dostępności
- brak informacji, które konkretnie standardy będą stosowane. Brak informacji o zaplanowanych audytach dostępności. Z opisu we wniosku o dofinansowanie nie wynika: kto dokładnie będzie uczestniczył w konsultacjach, jak będą one przeprowadzane i w jaki sposób ich wyniki wpłyną na realizację projektu
- nie zostało wyjaśnione, co dokładnie oznacza określenie „lokalne uwarunkowania” i jak zostaną one uwzględnione w projekcie. Brak konkretnych pozycji budżetowych przeznaczonych na zakup sprzętu, szkolenia personelu oraz adaptację infrastruktury
- wniosek o dofinansowanie **powinien być skierowany do uzupełnienia lub do poprawy**

Zasada „nie czyń znaczącej szkody” DNSH

Zgodność z zasadą „nie czyń znaczącej szkody” (zasadą DNSH) oceniana jest w odniesieniu do celów środowiskowych:

- łagodzenie zmian klimatu
- adaptacja do zmian klimatu
- odpowiednie użytkowanie i ochrona zasobów wodnych i morskich
- gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling
- zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi
- ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów

Cel 1 - Łagodzenie zmian klimatu

Dokumentami potwierdzającymi wdrożenie warunków DNSH mogą być m.in.:

- analizy śladu węglowego dla procesów i produktów
- sprawozdania roczne emisji gazów cieplarnianych sporządzane w ramach istniejących systemów raportowania zewnętrznego (np. EU-ETS, E-PRTR)
- raporty realizacji celów środowiskowych w ramach systemu ISO-14001, o ile wśród celów zdefiniowano ograniczenie emisji gazów cieplarnianych
- wyniki audytów energetycznych

Cel 2 - Adaptacja do zmian klimatu

Potwierdzeniem przestrzegania zasady DNSH tam, gdzie ma to uzasadnienie, mogą być analizy ryzyka klimatycznego oraz dane w zakresie zastosowanych przez beneficjenta rozwiązań opartych na zasobach przyrody (ang. „nature based solutions”, NBS).

Przykładowe rozwiązania NBS obejmują następujące przedsięwzięcia:

- magazynowanie (retencja) wód opadowych i roztopowych przez zieleń miejską
- ograniczenie zasięgu miejskiej wyspy ciepła dzięki rozbudowie parków i zielonej infrastruktury
- zieleń uliczna powodująca lokalne obniżenie temperatury powietrza podczas fal upałów

Cel 3 - Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich

Potwierdzeniem przestrzegania zasady DNSH, zgodnie z zaleceniami TEG61, może być dokumentacja wynikająca z obowiązków związanych z Dyrektywą Wodną i odpowiednimi przepisami krajowymi. Dokumentacja ta obejmuje m.in. pozwolenia wodno-prawne na regulację wód, na wykonanie i eksploatację urządzeń wodnych oraz na szczególne korzystanie z wód wraz ze stosownymi wnioskami o ich wydanie.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Cel 4 - Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling

- realizację zasady można monitorować poprzez prowadzenie pełnej sprawozdawczości odpadowej, zgodnej z obowiązującymi przepisami (system BDO – Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami)
- niezależnie od systemu BDO monitorowanie spełnienia warunków DNSH można realizować w oparciu o indywidualne bilanse odpadowo-materiałowe. Dotyczy to także sytuacji, gdy beneficjent nie jest objęty obowiązkiem sprawozdawczości BDO
- jeżeli beneficjent określił gospodarkę o obiegu zamkniętym (GOZ) jako istotny aspekt środowiskowy w ramach systemu zarządzania środowiskowego ISO-14001 – dokumentami potwierdzającymi w zakresie zasady DNSH mogą być również raporty realizacji celów środowiskowych

Cel 5 - Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrola

Dokumentami potwierdzającymi wdrożenie warunków DNSH mogą być m.in.:

- analizy spełniania wymagań konkluzji BAT
- pozwolenia zintegrowane wraz z dokumentacją aplikacyjną
- raporty w zakresie emisji zanieczyszczeń powietrza oraz emisji zanieczyszczeń do wód sporządzane w ramach krajowego systemu sprawozdawczości oraz systemu E-PRTR
- raporty realizacji celów środowiskowych w ramach systemu ISO-14001, o ile wśród celów zdefiniowano ograniczenie emisji zanieczyszczeń

Cel 6 - Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów

- zgodnie z zaleceniami TEG istotne jest dokumentowanie działań zapobiegawczych i minimalizujących oddziaływanie w zakresie fauny i flory, m.in. na etapie prac budowlanych
- jeżeli na etapie przygotowania inwestycji przeprowadzono analizę wariantów lokalizacyjnych pod kątem ochrony bioróżnorodności (np. dla inwestycji liniowych) – wyniki takiej analizy stanowią udokumentowanie podjętych działań zapobiegawczych
- dokumentami potwierdzającymi wdrożenie warunków DNSH mogą być również sprawozdania z wykonywania nadzoru przyrodniczego, jeżeli taki nadzór został wprowadzony na podstawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach inwestycji lub innych przepisów

Podstawy prawne

- wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027
- standard minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn w ramach projektów współfinansowanych z EFS+
- standardy dostępności dla polityki spójności 2021-2027
- wytyczne dotyczące zapewnienia poszanowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej przy wdrażaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych
- konwencja o prawach osób niepełnosprawnych Poradnik RPO
- nowy Europejski Bauhaus - piękno, zrównoważoność, wspólnota
- zgodność przedsięwzięć finansowanych ze środków Unii Europejskiej, w tym realizowanych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, z zasadą „nie czynić znaczącej szkody” - zasadą DNSH - PODRĘCZNIK DLA BENEFICJENTA

Warto sprawdzić:

mapa dobrych praktyk / baza projektów

<https://punktdlaprzyrody.lasy.gov.pl/dla-wnioskodawcow/mapa-dobrych-praktyk-baza-projektow/>

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Szkolenie finansowane jest w ramach projektu PTFE.02.01-IZ.00-0001/23 pn. Centrum Wsparcia Beneficjenta (CWB) – punkt informacyjno-doradczy dla podmiotów ubiegających się o środki na finansowanie działań z zakresu ochrony bioróżnorodności w PF 2021-2027

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Dziękujemy za uwagę

**Zachęcamy do korzystania
z dostępnych źródeł finansowania
na ochronę przyrody**

<https://punktdlaprzyrody.lasy.gov.pl>

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych